

03 10 MUSEUM **V**ISIE

INNOVATIE DOOR INTROSPECTIE

Het wow-effect van *augmented realism*

Nieuw: Louwman Museum en Glasmuseum

Visies: museum als coproduct

Daarom fuseren ICM en RCI

Hubert Vreeken wil ont-coenen

Sandenburg scheidt herinneringen voor straks

NETHERLANDSE
Museumvereniging

Nationaal Glasmuseum Leerdam

Lingedijk 28

Leerdam

T 0345 614 960

nationaalglasmuseum.nl

1.100m²

OPPERVLAKTE	ARCHITECT	WERBDESIGN	UITVOERING	HOOFDFINANCIËRS
Bruto 1.100 m ² (plus tuin 1.800 m ²)	Bureau SIA, Amsterdam Peter van Assche & Mathijs Cremers	[en multimedia] Sara Koster, Amsterdam	Aannemersbedrijf J. van Daalen b.v., Gorinchem Smeed- en Constructie- bedrijf Van der Vegt b.v., Deil (tunnels)	Gemeente Leerdam, Rabobank Vijfheerenlanden, SNS REAAL Fonds, Mondriaan Stichting, vsefonds, Stichting oorn,
PROJECTBEGELEIDING	ONTWERP	LICHTPLAN	TOTALE KOSTEN	
Bloeli Advies & Ontwikkeling, Leerdam Birgit Hopff	[en museuminrichting] Eek & Ruigrok bv, Geldrop	Mathijs Cremers	€ 4 miljoen incl. inrichting	Agentschap NL, Prins Bernhard Cultuurfonds, Nederlandse Spoorwegen, Woningcorporatie KleurrijkWonen, Stichting Stokroos, Stichting Dioraphte, kfl-kefn fonds

Briljante ingreep leidt tot echt museum

01 en 02

Transparant depot.
foto's: Chris Reinewald

03

Marc Mulders: 'The Seven Last
Words of Christ', installatie met
gebrandschilderd glas, 2010.
foto: Glasmuseum

01

03

v

01

Half transparante loopbruggen, tevens open depots, verbinden de twee dijkvilla's waarin nu het spectaculair vernieuwde en vergrote Nationaal Glasmuseum Leerdam huist. Na een financieel gezien relatief bescheiden verbouwing staat niet alleen het glas uit het verleden centraal. Hedendaagse kunstenaars en vormgevers blazen het materiaal letterlijk leven in, in de bij het museum getrokken externe glasblazerij.

De vroegere vertrekken van het Nationaal Glasmuseum zijn nog te herkennen. Maar nu wordt er bij binnenkomst bijna automatisch een tunnel ingezogen waar je je vergaapt aan het uitgestalde glas in een lange wandvitriestraat. Ongemerkt wandel je de buurvilla in en dwalend door de zalen bereik je vanzelf de tweede verbindingsslurf. Zo wordt de gang door het museum een opwindend avontuur, bijna een Moebius-beweging. Naast ledere tunnelaansluiting voert een manshoog windverband de zijaartse winddruk op de tunnels af. Deze technische, kruisvormige voorziening is niet geweggewerkt, maar onderstreept de bouwkundige ingreep. Hoogtepunten uit de collectie (onder

meer Copier) en zeven tijdelijke en semi-permanente tentoonstellingen zijn ruimtelijk opgesteld. Zij vertellen het verhaal van het glas, vanaf de tijd van de legendarische directeur Petrus Cochius, toen glas een bijna sacrale functie had, via de opbouwjaren vijftig naar het hyperindividualistische heden. Tussen de twee dijkvilla's plaatste architectenbureau s1a vier stoere verbingsbruggen. Om de gevels niet te verminken liet de architect de bruggen aansluiten op bestaande dakkapellen, ramen en deuren. Ze liggen niet te dicht op elkaar zodat er geen 'derde' gebouw ontstond. Iedere slurf heeft een schuifdeur met uitzicht die voorkomt dat de bruggen in nauwe tunnels veranderen. Hun constructie is rondom bekleed met lexaan en grijs, zonerend strekmetaal. In de zijanten en het plafond zijn lichtarmaturen geweggewerkt. Zo kreeg s1a abstracte buizen die scherp afsteken tegen de bestaande architectuur. Overdag ogen zij massief, 's avonds lichten zij in hun volle schoonheid op. Ze zijn door een staalbouwer in Deil gemaakt en werden 's morgens vroeg over land naar het museum vervoerd en ingehesen.

01

Floris Meydam met enkele van zijn unica's, portret door Koos Breukel, jaren vijftig. Tentoonstelling: 'De negentig van Floris Meydam'.

02

Studio Makkink/Bey: 'Cloche farming', miniatuurplantenkas, 2010.

03

Museumcafé Cochius, ontwerp Piet Hein Eek.

04

Glasblazerij in de Houtloods.

02

Vitriestraaten en hobbykassen

Voor productontwerper Piet Hein Eek is het Nationaal Glasmuseum zijn eerste vitrienerijrichting. Hij begon met speciale vitrienerijen van glas en staal voor de bruggen. Ze hebben geen deuren – de collectie wisselt zelden – maar grote glasplaten die met zuignappen worden verplaatst. Dure scharnieren konden achterwege blijven. Als achterkant gebruikte hij de tunnelwand. Bovenin kwam de verlichting terwijl de bodem van melglas en spiegelmetaal het tl-licht weerkaast. Vervolgens vroeg directeur Arnout Oding hem ook voor de sokkels, podia, tafels, lockers en het keukenmeubilair. Vanwege het krappe budget stelde Eek een 'timmerpakket' samen van rechtgezaagde latten en platen multiplex. Ze krijgen stabiliteit door T-verbindingen, passen als een puzzel in elkaar en zijn gemakkelijk te produceren zodat het museum naar behoefte kan variëren. Dit zogeheten crisismeubilair is een veredeling van een systeem dat Eeks studio eerder toepaste in de Design Academy. Zowel de vitrines als het meubilair zijn neutraal grijs van kleur, wat zorgt voor samenhang.

04

Omdat de vernieuwing van het gebouw het totale budget opslokte, was voor de 1600 m² grote museumtuin geen geld meer. Maar de Tuinruimers van s&6 legden in no time een volledige tuin aan, met hobbykassen en houtsnippers die voor eenheid zorgen met het museum. In de kassen staat het project 'Blown to life' dat Arnout Visser dit voorjaar uitvoerde met Keniaanse, Nederlandse en Tsjechische kunstenaars, ontwerpers en blazers.

Voorgeschiedenis

Eind 2000 stopte Glasfabriek Leerdam de financiering van het Nationaal Glasmuseum. Collectie en museumvilla gingen in de verkoop. Het gealarmeerde bestuur haalde adviseur Arnout Odding in huis en na voortvarend fondsen werven bleven de verzameling en het gebouw behouden. Odding schreef een ambitieus toekomstplan waarmee het museum in de Cultuurnota belandde. Hij ontwikkelde nieuwbouwplannen die in een stroomversnelling raakten toen de belendende villa in maart 2007 plotseling te koop kwam. De directie wilde hier het kantoor, het depot en de kantine huisvesten en het voormalige Cochius-woonhuis terugrestaureren.

Dat vond architect Peter van Assche van bureau SLA uit Amsterdam een gemiste kans: het museum zou dan slechts uitgebreid worden met een 'saale kantoortuilla'. Hij suggereerde beide gebouwen volledig voor het publiek te openen door ze via loopbruggen te verbinden. Dit leverde veel extra ruimte op en zou slechts één lift noodzakelijk maken, een fors budgettechnisch voordeel. In deze loopbruggen presenteert het museum nu zijn volledige collectie van 9.000 stuks. Het behoort daarmee tot de zeldzame Nederlandse musea die hun totale verzameling permanent op zaal hebben. De nieuwbouw ondersteunt een proces van professionalisering dat Odding in gang zette. Het Nationaal Glasmuseum wil niet alleen volgen, maar vooral vernieuwen. Bijgestaan door adviseurs richt het museum zich op mode, design en beeldende kunst, op mensen die een eigen verhaal vertellen in glas. Zoals de installatie van Marc Mulders of de expositie 'Op het lijf geblazen' waarin kunstenaars, ontwerpers, mode- en sieraadontwerpers met glas experimenteerden. Ook 'echte' glasontwerpers ontbreken niet, zoals Floris Meydam die bij zijn negentigste verjaardag negentig unica's toont.

Achterkant vernieuwd Glasmuseum, met verbindingsbruggen/dépot's tussen de villa's en glaskassen in de tuin.

Het museum zoekt lokale samenwerking – er zijn inmiddels 140 vrijwilligers actief – en fuseerde met de glasblazerij in het Glascentrum aan de Zuidwal waar het nu zelf kan produceren. Dat leidde ook tot het eigen label By Nationaal Glasmuseum, met onder meer de Armeluislamp van Piet Hein Eek en de Knijpkan van Klavers Van Engelen. Internationaal wil men weer volwaardig mededraaien, daarom verschijnen de teksten van het museum in twee talen.

De verbouwing van het Nationaal Glasmuseum duurde nog geen drie jaar. Odding zat alle partijen voortdurend achter de broek. Een niet geringe prestatie, zeker ook gezien het krappe budget. Het vernieuwde museum mag er wezen en oogt nergens goedkoop.

ZIE OOK

Visies, pagina 64

Arnout Odding over het Glasmuseum als coproductent.